

lektura

opracowanie polecane
przez **nauczycieli** i **egzaminatorów**

CZCIONKA
ułatwiająca
szybkie
czytanie

Eliza Orzeszkowa

Dobra pani

GREG
WYDAWNICTWO EDUKACYJNE

Autor:
Eliza Orzeszkowa

Tytuł:
Dobra pani

Autor opracowania:
Barbara Włodarczyk

Korekta:
**Agnieszka Nawrot
Karolina Rymut
Agnieszka Woźny
Maria Zagnińska**

Okładka:
Aleksandra Zimoch

Wykorzystano zdjęcie:
Juris Kraulis/Shutterstock.com

Ilustracje:
Lucjan Ławnicki

ISBN 978-83-7327-265-1

Wydanie II rozszerzone i uzupełnione

Copyright by Wydawnictwo GREG®
2019

Wydawnictwo GREG®
31-979 Kraków, ul. Klasztorna 2B
tel. (12) 680 15 50
www.greg.pl

Księgarnia internetowa: www.greg.pl

Znak firmowy GREG®
zastrzeżony w Urzędzie Patentowym RP.

Wszystkie prawa zastrzeżone.
Żadna część niniejszej publikacji nie może być reprodukowana
lub przedrukowana bez pisemnej zgody Wydawnictwa GREG®.

**Skład i łamanie:
BROS**

Prowadzone za rękę przez Janową, żonę mularza, weszło małeństwo do pięknego salonu pani Eweliny Krzyckiej i wylękle i zachwycone, drobnymi kroczkami drepczące po śliskiej posadzce, gotowe – stosownie do okoliczności – wybuchnąć płaczem albo i śmiechem. Korallowe usteczka drżały i krzywiły się do płaczu, wielkie, szafirowe źrenice paliły się od zdumienia i ciekawości, a ślicznie wykrojone czoło otaczały gęste, gęste włosy z barwą i gorącymi połyskami ciemnego złota. Była to pięcioletnia dziewczynka, bardzo ładna. Obok prowadzącej ją barczystej i silnej kobiety, w swej perkalowej, długiej aż do ziemi sukieneczynie przypominała białawego motyla ze zwiniętymi skrzydłami. O kilka kroków od progu drgnęła z przestachu i już, już krzyknąć miała wniebogłosy zapewne, lecz nagle wrażenie trwogi ustąpiło snadź przed uczuciem radości, bo gwałtownie wyrwijąc rękę swą z grubej dłoni Janowej i przysiadając na posadzce, ze śmiechem i czułością niezmierną wołać zaczęła:

– Ciucia! ciucia!

Pierwsze spotkanie, groźnie zrazu zapowiadające się, przybrało charakter całkiem przyjacielski. Malutki pin-czerek, który rzucił się

był na wchodzące osoby z zajadłym i piskliwym szczekaniem, stanął przed siedzącym na ziemi dzieckiem i wpatrywać się w nie zaczął parą czarnych,

Helka – wygląd; opis przeżyć

nych robót i zrobiła z niej swoją pannę służącą. Gdyby nie nadzwyczajna dobroć tej pani, dziewczyna miałaby teraz swoją chatę w szlacheckiej okolicy, męża, dzieci, zdrowie i twarz rumianą. Ale pani ta zapewniła jej los i szczęś...cie. Od lat dwunastu szyje ona dla niej stroje po całych nocach, ujada się z garderobianymi i lokajami, każdego ranka wkłada jej na nogi pończochy i trzewiki, a każdego wieczora urządza z koldry jej gustowne draperie... trzydzieści lat ma dopiero, a wygląda na starą kobietę... Wychudła, szerniała i na oczy zapadać zaczyna... Starość jej prędko przyjdzie i pamiętać o tym musi... O! musi ona pamiętać o swojej starości, bo gdyby sama o niej nie pamiętała, to dziś czy jutro, kiedy dobra pani kogoś innego zechce na miejsce jej w garderobie posadzić, wrócić by musiała chyba do szlacheckiej okolicy swojej na łaskę braci, na pośmiewisko ludzkie, na... nędzę! Ot... początek bajki!

**Los
Czernickiej**

Na stole leżało już wykończonych kokard kilkanaście. Czernicka wzięła długi, szeleszczący kawał czarnej mory i układać go zaczęła w malownicze fałdy i zwoje. Palce jej drżały mocniej niż wprzódy, a żółte powieki mrugały prędko, prędko, dlatego może, aby zdusić łzy, które drżały na rzęsach. Spojrzała na Helę i zaśmiała się głośno.

– Ależ! – zawołała – wytrzeszczyłaś oczy tak, jakbyś mnie nimi pożreć chciała. I psisko to także wlepia we mnie swoje ślepie, niby bajkę rozumie. Bo to bajka jest... Chcesz słuchać dalej?

– Co było potem? – szepnęło dziecko.

Czernicka z wielką powagą w głosie i na twarzy odpowiedziała:

– Potem – był hrabia...

– A jaki był – ten hrabia?

– Ten hrabia był – żonaty. Ksiądz spowiednik wytłumaczył dobrej pani, że żonatego kochać nie trzeba, bo można za to pójść do piekła i – sam po hrabi nastąpił.

– A gdzie był ten ksiądz spowiednik?

– Ten ksiądz spowiednik był w Paryżu – ale wkrótce pani wyjechała z Paryża i w mieście jakimś, wypadkiem, zobaczyła śliczną papugę, bladą różową, z czerwonym dziobem...

Hela uczyniła żywe poruszenie.

– W Wiedniu... – zawołała – w jednym ogrodzie jest tak dużo, dużo papug... takie śliczne, śliczne...

– Otóż to; tamta papuga była jeszcze śliczniejsza od tych, które są w Wiedniu... pani kupiła ją sobie i bardzo pokochała. Więcej jak przez rok nie rozłączała się z nią nigdy. Na noc przynoszono ją z klatką z salonu do

**Krzycka –
postępowanie
z ludźmi i ze
zwierzętami**

PEŁNE OPRACOWANIE

BIOGRAFIA ELIZY ORZESZKOWEJ

Eliza Orzeszkowa urodziła się **6 VI 1841 r.** w Milkowszczyźnie, zmarła **18 V 1910 r.** w Grodnie. Pochodziła z bogatej rodziny ziemiańskiej, była młodszą córką adwokata Benedykta Pawłowskiego i Franciszki z Kamieńskich. W dzieciństwie i wczesnej młodości przebywała na pensji sakramentek w Warszawie, gdzie zaprzyjaźniła się z Marią Wasiłowską (później Konopnicką). Po wyjściu za mąż za Piotra Orzeszkę zamieszkała w majątku męża w Ludwinowie, gdzie prowadziła szkółkę dla dzieci chłopskich. W czasie powstania styczniowego działała w służbie pomocniczej, poznała Romualda Traugutta, który w czerwcu 1863 r. prawdopodobnie przebywał w Ludwinowie. Jej mąż został zesłany na Sybir, a po uzyskaniu unieważnienia małżeństwa w 1869 r. pisarka osiadła w Grodnie. W 1894 r. poślubiła wieloletniego przyjaciela, prawnika Stanisława Nahorskiego. Była dwukrotną kandydatką do Nagrody Nobla (1904, 1909).

W pierwszym okresie swojej twórczości Orzeszkowa pisała utwory tendencyjne: powieści, obrazki, nowele, zgodne z hasłami epoki i filozofią T. Buckle'a i H. Spencera. Poruszała tematy trudnego losu ubogich mieszczan i chłopów, asymilacji Żydów, emancypacji kobiet, miłosierdzia i poświęcenia, godności, ofiarności, podejmowała hasła pracy organicznej i pracy u podstaw. Utwory te cechowało wolne tempo narracji i umiejętnie prowadzona analiza psychologiczna.

Swój program teoretyczno-literacki autorka zawarła w pismach: *Kilka uwag nad powieścią* (1866), *Listy o literaturze* (1873), a obserwacje społeczne w artykułach: *Kilka słów o kobietach* (1870), *Patriotyzm i kosmopolityzm* (1880), *O Żydach i kwestii żydowskiej* (1882). Debiutowała opowiadaniem *Obrazek z lat głodowych* (1866). Do najbardziej znanych utworów pisarki z tego okresu należą: *Pamiętnik Wacławy* (1871), *Pan Graba* (1872) i *Marta* (1873).

W drugim, dojrzałym okresie twórczości Orzeszkowa napisała powieści: *Meir Ezofowicz* (1878), *Widma* (1881), *Dziurdziowie* (1885), *Nad Niemnem*

Helka

Helka to pięcioletnia dziewczynka, **wyróżniająca się urodą**. Właśnie dlatego pani Ewelina postanowiła się nią zaopiekować. Ojciec dziewczynki był murarzem, spadł z rusztowania i zginął, jej matka również nie żyła – dziecko było **sierotą**. Helka miała gęste, jasne, kręcone włosy i ogromne niebieskie oczy. Z czasem w jej wyglądzie zaszły zmiany – dziewczynka urosła i trochę zbrzydła. Wtedy Krzycka odesłała ją do rodziny Jana.

Helka była **wesołym, pojętnym dzieckiem**. Szybko nauczyła się mówić po francusku, była **wrażliwa** i miała doskonały gust. Helka **pokochała swoją opiekunkę**, bardzo cierpiała, kiedy została porzucona. Miała też **dobre, współczujące serce** – bardzo żałowała panny Czernickiej, pokochała również gorąco pieska pani Krzyckiej, Elfa.

CHARAKTERYSTYKA POZOSTAŁYCH POSTACI

Jan – ojciec Helki był jego krewnym, dlatego Jan przyjął Helkę do swojej rodziny. Krępy, silny, o gęstych włosach. Choć był prostym człowiekiem, **rozumiał wielką krzywdę**, jaką wyrządziła dziewczynce zła opiekunka. **Dobry, uczciwy człowiek**.

Janowa – żona Jana, dobra, **mądra i rozsądna kobieta**. Ona także **wiedziała, jak bardzo Helka została skrzywdzona** przez Krzycką. Starła się dogadzać dziewczynce, ale bardzo się martwiła, czy dziecko przywyknie na powrót do prostych warunków życia. Myślała o odłożeniu pewnej sumy z pieniędzy na utrzymanie Helki i zapewnieniu jej porządnego wykształcenia.

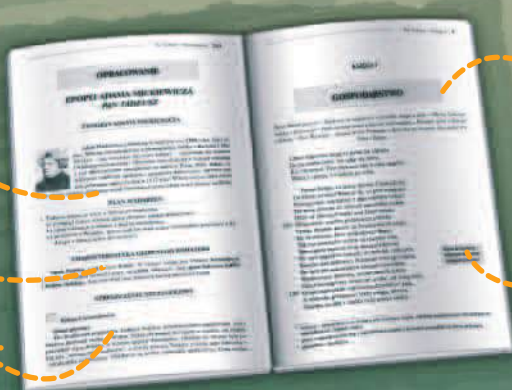
Dzieci Jana – było ich czworo: dwunastoletni syn – Wicek, dwie córki, mające około ośmiu i dziesięciu lat, i mały chłopczyk. Były to dzieci **bardzo wesołe, żywe, roześmiane**. Otaczała je **prawdziwa rodzicielska miłość**, dlatego nie odczuwały ubóstwa, nie przeszkadzało im to, że nie mają bogatych ubrań i nie jedzą wymyślnych potraw. **Nie wiedziały, dlaczego Helka jest wciąż smutna**.

Czernicka – garderobiana Krzyckiej. Miała trzydzieści lat, była szczupłą, miała czarne włosy, które spinała z tyłu. **Kiedyś była piękną, młodą dziewczyną, mieszkała na wsi i miała narzeczonego**. Niestety przez przypadek poznała panią Ewelinę, która postanowiła, że weźmie młodą kobietę na wychowanie. Czernicka skończyła edukację w garderobie. **Nie znosi**

SPIS TREŚCI

<i>Dobra pani</i>	3
Krótkie opracowanie	
Krótko o utworze	36
Krótkie streszczenie	37
Motywy	38
Pełne opracowanie	
Biografia Elizy Orzeszkowej	39
Tytuł i temat utworu	40
Czas i miejsce akcji	40
Bohaterowie utworu	40
Plan wydarzeń	41
Streszczenie	41
Charakterystyka głównych bohaterek	43
Charakterystyka pozostałych postaci	44
Problematyka utworu	45
Fałszywa filantropia	45
Nieszczęście Helki	46
Gatunek literacki – nowela	46
Indeks komentarzy do tekstu	47

opracowanie
charakterystyka
problematyka

streszczenie
ważny cytat

Pewniak
na teście

lektury Grega. Zaufaj sprawdzonej marce!

Najnowsze wydania zawierają **odpowiedzi na pytania z podręczników i testów.**

Pełnej oferty szukaj w najlepszych księgarniach.

ISBN 978-83-7327-265-1

GREG
WYDAWNICTWO

Wydawnictwo GREG
ul. Klasztorna 2B ■ 31-979 Kraków
www.greg.pl